

Ohranjanje pestrosti kulturnih rastlin v alpskem prostoru

Na območju Bodenskega jezera so začeli izvajati čezmejni projekt ohranjanja starih sort pečkatga sadja, v okviru katerega s pomočjo vrtnarskih društev pa tudi prebivalcev zbirajo, dokumentirajo in ohranjajo stare sorte v travniških sadovnjakih. Sredstva za projekt je zagotovila Evropska unija prek pobude INTERREG. [Več na strani 1](#)

1. mednarodno posvetovanje o spodbujanju kakovosti na zavarovanih območjih v Alpah

V Lubéronu in Verdonu v Franciji bo 3. in 5. novembra 2004 potekalo prvo mednarodno alpsko posvetovanje, na katerem bodo udeleženci razpravljali o možnostih spodbujanja kakovostnih proizvodov in storitev zavarovanih območij. Pobuda za posvetovanje je prišla iz Mreže zavarovanih območij v Alpah in obeh naravnih parkov na tamkajšnjem območju. [Več na strani 2](#)

Ogenj v Alpah: zavarovana območja in tranzitni promet v žarišču

Posamezniki in okoljevarstvene organizacije s celotnega območja Alp so poskrbeli, da je tudi letos zagorelo okoli 120 kresov, in s tem opozorili na nujnost ohranitve Alp kot samostojnega in enkratnega življenjskega, naravnega in kulturnega prostora. Vsealpski akciji Ogenj v Alpah so se pridružili tudi v Sloveniji, kjer so v noči s 14. na 15. avgust zagoreli trije kresovi.. [Več na strani 3](#)

Ohranjanje pestrosti kulturnih rastlin v alpskem prostoru

Na območju Bodenskega jezera so začeli izvajati čezmejni projekt ohranjanja starih sort pečkatga sadja, v okviru katerega s pomočjo vrtnarskih društev pa tudi prebivalcev zbirajo, dokumentirajo in ohranjajo stare sorte v travniških sadovnjakih. Sredstva za projekt je zagotovila Evropska unija prek pobude INTERREG.

V obsežni bazi podatkov se sadne sorte opišejo glede na stopnjo redkosti, primernosti za uporabo in odpornosti proti boleznim. Za varstvo sort bodo izdelane skupne strategije, rezultati pa bodo predstavljeni tudi na razstavah in predavanjih. Eden od ciljev je trženje sort v trgovinah z živili. V regiji Bodenskega jezera imajo travniški sadovnjaki velik pomen ne le za naravovarstvo, temveč tudi za privlačnost regije kot turističnega cilja.

Pri projektu sodelujejo Baden-Württemberg in Bavarska iz Nemčije, Vorarlberg iz Avstrije ter Lihtenštajn in Švica. Projektna sredstva znašajo 860.000 evrov.

Tudi društvo Sorten Garten Südtirol si prizadeva za zbiranje, določanje in dokumentiranje starih sort, zato bo v ta namen 23. in 24. oktobra v Etnografskem muzeju Dietenheim v Italiji priredilo razstavo sadnih sort „Sovie2004“, na kateri bodo na ogled različne možnosti za predelavo jabolk starih sort, npr. stiskanje soka, sušenje sadja ipd..

Društvo za alpske kulturne rastline in društvo Pro Specie Rara pa bosta 20. in 21. novembra v švicarskem kraju Filisur organizirala konferenco o ogroženih poljščinah na gorskih območjih. Na eni od okroglih miz bo tekla razprava pod naslovom „Raznoverstnost v kmetijstvu: pomeni specializacija obubožanje?“. Druge točke programa so semenska borza, predavanja, predstavitev diapozitivov in možnosti za pokušino različnih sort.

Vir: Zvezna dežela Vorarlberg, 19. 8. 2004

<http://presse.cnv.at/land/dyn/distributor?page=vlk&id=11199> (de),

http://www.alpmedia.net/pdf/sortenausstellung_suedtirol.pdf (de),

<http://www.berggetreide.ch> (de)

Vsebina

Ohranjanje pestrosti kulturnih rastlin v alpskem prostoru [1](#)

1. mednarodno posvetovanje o spodbujanju kakovosti na zavarovanih območjih v Alpah [2](#)

Natura 2000: prepočasno izvajanje [2](#)

Podnebne spremembe v Evropi in vroče poletje v letu 2003 [2](#)

„Walserji prihajajo!“ – mednarodno srečanje v Galtüru v Avstriji [2](#)

Ogenj v Alpah: zavarovana območja in tranzitni promet v žarišču [3](#)

Izšla je nova publikacija „Poti do modrosti narave – ekološki dialog med Himalajo in Alpami“ [3](#)

Pobude EU za trajnostne turistične oblike in upravljanje virov [3](#)

Švica: ponovno zavlačevanje pri ratifikaciji protokolov Alpske konvencije [3](#)

O tem in onem [4](#)

Prireditve [4](#)

Saj ni res, pa je... [4](#)

1. mednarodno posvetovanje o spodbujanju kakovosti na zavarovanih območjih v Alpah

V Lubéronu in Verdonu v Franciji bo 3. in 5. novembra 2004 potekalo prvo mednarodno alpsko posvetovanje, na katerem bodo udeleženci razpravljali o možnostih spodbujanja kakovostnih proizvodov in storitev zavarovanih območij. Pobuda za posvetovanje je prišla iz Mreže zavarovanih območij v Alpah in obeh naravnih parkov na tamkajšnjem območju. Poglavitni namen posvetovanja je izmenjava izkušenj in informacij med upravitelji zavarovanih območij s celotnega območja Alp.

Predstavljene bodo obstoječe zasnove trženja, njihova uspešnost in težave pri izvajanju ter strategije za globalno zasnovo kakovosti na zavarovanih območjih. Program bodo dopolnile še ekskurzije ter predstavitve kakovostnih izdelkov in njihovega razvoja s posameznih zavarovanih območij.

Več informacij in prijave: <http://www.alparc.org> (de/fr/it/sl)

Natura 2000: prepočasno izvajanje

WWF- Avstrija je 12. avgusta 2004 v Innsbrucku v Avstriji predstavil trenutno stanje pri izvajanju projekta NATURA 2000 na območju biotopov v Avstriji, ki so vključeni v to omrežje. Doslej je bila pripravljena jasna zasnova ohranjanja le za tretjino od 172 zavarovanih območij, ki so bila na podlagi direktive o habitatih vključena v območje NATURA 2000. V Avstriji je izvajanje tega projekta najbolj uspešno v zvezni deželi Vorarlberg, kjer so za več kot polovico območij izdelali načrte upravljanja, za drugo polovico pa jih šele pripravljajo. WWF in dežela Vorarlberg bosta za naslednje dveletno obdobje pripravila skupne usmeritve za učinkovito izvajanje območij Natura 2000.

V Avstriji leži 108 od 496 območij, ki so bila na alpskem območju na podlagi direktive o habitatih vključena v omrežje, kar ustreza 42-odstotnemu deležu celotne površine. Po opredelitvi območij Natura 2000, katerih poglaviti namen je ohranitev mednarodno pomembnih habitatov in vrst v Evropi, so se posamezne države zavezale, da predložijo načrte ohranjanja za vsako zavarovano območje posebej, kar naj bi zagotovilo njihovo ohranitev in varstvo ter biotsko raznovrstnost.

Vir in nadaljnje informacije: <http://www.wwf.at/News/news142/index.html> (de)

Podnebne spremembe v Evropi in vroče poletje v letu 2003

Podnebje v Evropi se je v zadnjih sto letih občutno spremenilo, posledice so vidne na številnih področjih. Kot je pokazala obsežna raziskava (v angleščini) Evropske okoljske agencije (EOA), so alpski ledeniki izgubili že več kot polovico svoje ledene mase. Raziskave potekajo tudi o posledicah podnebnih sprememb na rastline v visokogorju: endemiti se slabše prilagajajo naraščajočim temperaturam kot generalisti in se bodo predvidoma tudi vedno bolj prisiljeni umikati v višje predele.

Druga raziskava obravnava konkretne učinke, ki jih je imelo na švicarske vodotoke vroče poletje leta 2003, ki je po prepričanju strokovnjakov EOA prav tako primer za podnebne spremembe v Evropi. Medtem ko so alpske reke zaradi velike količine vode iz talečih se ledenikov izredno narasle, pa so v Juri in Mittellandu v Švici majhne količine vode in visoke temperature povzročale precejšnje težave ribji populaciji. Interesni konflikti se pojavljajo tudi med varstvom voda in kmetijstvom, v znatno manjši meri pri kakovosti vode in oskrbi s pitno vodo. Sicer pa študija ugotavlja, da ni potrebe po neposrednem ukrepanju glede zahteve nacionalne zakonodaje.

Vir in nadaljnje informacije: http://org.de.eea.eu.int/documents/newsreleases/climate_report-en (en)
<http://www.umwelt-schweiz.ch/buwal/de/medien/presse/artikel/20040816/01108/index.html> (de)

„Walserji prihajajo!“ – mednarodno srečanje v Galtüru v Avstriji

Letošnje mednarodno srečanje Walserjev bo od 8. do 12. septembra 2004 potekalo v avstrijskem Galtüru, najvzhodnejšem in edinem kraju na Tirolskem, kjer živijo Walserji. Pod geslom „Tradicija in sodobnost“ bodo v okviru srečanja na programu tudi vodene ture po zgodovinskih walserskih poteh v Galtür. Osrednji dogodek, namenjen zlasti mlajši generaciji, bo v petek, 10. septembra, ko bo imela koncert na prostem narečna rock skupina Kanapee iz avstrijske doline Grosses Walsertal.

Walserji so - gledano z zgodovinskega vidika - alemansko nomadsko ljudstvo, ki je okrog leta 700 zapustilo svojo pradomovino v Zgornjem Valaisu, in se naselilo v visokogorskih dolinah Švice, Francije, Italije, Liechtenstein ter Vorarlberga in Tirolske. Tradicionalna redna srečanja so se začela leta 1963, ko je bilo ustanovljeno mednarodno walsersko združenje. Takrat se je med seboj povezalo več walserskih društev po Evropi, ki se od takrat dalje srečujejo vsako tretje leto.

Vir in prijava: Mednarodno walsersko združenje <http://www.walsertreffen.at> (de/it)

Ogenj v Alpah: zavarovana območja in tranzitni promet v žarišču

Posamezniki in okoljevarstvene organizacije s celotnega območja Alp so poskrbeli, da je tudi letos zagorelo okoli 120 kresov, in s tem opozorili na nujnost ohranitve Alp kot samostojnega in enkratnega življenjskega, naravnega in kulturnega prostora. Vsealpski akciji Ogenj v Alpah so se pridružili tudi v Sloveniji, kjer so v noči s 14. na 15. avgust zagoreli trije kresovi. Osrednja pozornost akcije je bila posvečena posledicam ogrožanja alpskega sveta zaradi tranzitnega prometa ter širjenju in medsebojnemu povezovanju zavarovanih območij.

V Sloveniji so organizatorji akcije opozorili, da tovorni promet čedalje bolj obremenjuje alpske doline, kritiko pa so izrazili tudi zaradi neustrezne skrbi države za Triglavski narodni park v Julijskih Alpah. S kresom so opozorili tudi na nujnost varovanja naravnega spomenika mokrišča Berje, ki mu grozi potopitev zaradi projekta blejske občine za prenovo hidroelektrarne Moste. V Mountain Wilderness Slovenije so ob tej priložnosti izrazili tudi zahtevo, da je treba spoštovati načela Tirolske deklaracije, ki od gorskih športnikov zahteva odgovoren odnos do narave.

Vir in nadaljnje informacije: http://www.cipra.org/s/nationale_cipras/slovenien/slovenien.htm (sl), <http://www.feuerindenalpen.org> (de/fr/it/en), http://www.drustvo-mws.si/sl/fotogalerija/ogenj_20040814.html (sl)

Bakle na vrhu Triglava za učinkovitejše varstvo narodnega parka

© Mountain Wilderness Slovenije

Izšla je nova publikacija „Poti do modrosti narave – ekološki dialog med Himalajo in Alpami“

Od 9. do 11. oktobra 2002 je v avstrijskem mestu Gradec (Graz) ob takratnem mednarodnem letu gora pod pokroviteljstvom Dalajlame potekala mednarodna konferenca z naslovom Poti do modrosti narave – ekološki dialog med Himalajo in Alpami. Pred kratkim je avstrijska organizacija Naravovarstvena zveza Štajerske izdala še istoimenski zbornik v angleščini in nemščini.

Poleg znanstvenikov, ljudi iz prakse in politikov so o duhovnih vidikih problema predavale tudi druge osebe iz najrazličnejših kulturnih krogov. Dobra tretjina prispevkov se ukvarja s svetovnim nazorom indigenih ljudstev ter z azijsko in zahodno etiko in poskuša najti nauk, kako odgovorno ravnati z naravo. Drugi prispevki obravnavajo raznovrstne zahteve po izkoriščanju naravnih virov v občutljivih ekoloških sistemih v Himalaji in Alpah. V tretjem vsebinskem sklopu pa so predstavljene različne rešitve in miselni vzorci, kot je „ekološka vzgoja“ Fritjofa Caprasa ali pa model ekosocialnega tržnega gospodarstva.

Andrea Loseries-Leick, Franz Horvath (2004): Wege zur Weisheit der Natur - Ökologischer Dialog Himalaya & Alpen (Poti do modrosti narave – ekološki dialog med Himalajo in Alpami). ISBN 3-9501292-1-9. Cena: 22 EUR, vključno s poštnino. Naročila pri Naturschutzbund Steiermark (Naravovarstvena zveza Štajerske) (izd.) na e-naslovu: <http://www.naturschutzbund.at/publikationen/allgemein.html> (de/en)

Pobude EU za trajnostne turistične oblike in upravljanje virov

S projektom SiTaR (Sustainability in Tourism and Resource Management), ki se izvaja v okviru pobude INTERREG IIIC, želi Evropska unija spodbuditi razvoj zdravstvenega, kulturnega in ekološkega turizma ter trajnostnega upravljanja naravnih virov. Pri projektu sodelujejo štiri regije, med njimi tudi obe alpski regiji Južna Tirolska v Italiji in Gradiščansko v Avstriji. Gradiščansko ima funkcijo vodilnega partnerja. Projekt SiTaR se je začel izvajati na začetku leta 2004 in bo trajal do konca leta 2007.

Poleg izmenjave izkušenj in prenosa strokovnega znanja želi Evropska unija s projektom SiTaR spodbujati tudi inovativne pilotne projekte. Na področju kulturnega in ekološkega turizma bo izoblikovana inovativna kulturna ponudba in ponudba za ciljne skupine naravnih parkov. Projekti o možnostih uporabe obnovljivih virov energije ter surovin za pridobivanje energije so v ospredju pri trajnostnem upravljanju z naravnimi viri.

Vir in nadaljnje informacije: <http://www.interreg3c.net> (fr/en), <http://www.burgenland.at> (de)

Švica: ponovno zavlačevanje pri ratifikaciji protokolov Alpske konvencije

Ratifikacija izvedbenih protokolov Alpske konvencije se v Švici ne premakne z mesta. Parlamentarna komisija za okolje, prostorsko planiranje in energijo (UREK) se bo s protokoli začela znova ukvarjati šele po predložitvi novega poročila o posledicah, ki jih bodo protokoli imeli za nacionalno zakonodajo in gorsko območje.

Že leta 2001 je švicarska vlada ugotovila, da protokoli ne presegajo okvirov obstoječega notranjega prava in da njihovo uresničevanje ne zahteva nobenih zakonskih sprememb. Za CIPRO-Švica je vnovično obotavljanje toliko manj razumljivo, saj so bili upoštevani interesi gorskih območij, odprta vprašanja pa je vlada obravnavala v dveh izčrpnih dopolnilnih poročilih zvezne uprave. Kot je povedal Ruedi Lustenberger, predsednik UREK, se večina članov omenjene komisije boji prevzema tuje zakonodaje, manjšina pa naj bi bila za prevzem vseh devetih dosjejev.

Vir: CIPRA-Švica, http://www.parlament.ch/homepage/ko-legislativkommissionen/kom_7_20.htm

O tem in onem

Nove pristojnosti EU za Alpsko konvencijo

Ko bo novembra predsedstvo Evropske komisije prevzela Portugalska, bo za Alpsko konvencijo pristojen novi komisar. To bo Stavros Dimas, ki trenutno opravlja funkcijo komisarja za delo in socialne zadeve, novembra pa bo prevzel okoljske zadeve. 63-letni Dimas je strokovnjak za gospodarsko pravo, kot odvetnik je delal tako za Svetovno banko kot na newyorškem Wallstreetu. V Grčiji je bil minister za kmetijstvo, trgovino in industrijo. O njegovih povezavah z okoljevarstvom zaenkrat ni nič poznanega. Trenutno to funkcijo še vedno opravlja švedska komisarka za okolje Margot Wallström. EU je poleg osmih alpskih držav pogodbenica Alpske konvencije.

Vir: http://europa.eu.int/comm/commissioners/newcomm_en.htm (en), Okoljevarstvena zveza Nemčije, 12. 8. 2004
http://www.nabu.de/m06/m06_04/02662.html (de)

Nagrada za trajnostni turizem 2004: kandidirajte zdaj!

Uprava francoskega departmaja Visoka Savoja bo podeljuje v okviru 6. turističnega vrha Chamonix Mont Blanc podelila nagradi za projekt, ki v največji meri upošteva načela trajnostnega razvoja. Projekte z vsega sveta, ki obravnavajo ekološko in socialno sprejemljiv turistični razvoj, je treba predložiti do 15. novembra. Nagrajenca bodo razglasili na prireditvi, ki bo potekala od 1. do 3. decembra letos pod naslovom „Priložnosti in tveganja mednarodnega turizma za turistična območja“. Nagrado, za katero je predvidenih 3.000 evrov, pa bodo podelili na turističnem vrhu 2005.

Vir in prijava: <http://www.sommets-tourisme.org> (fr/en)

Alpska pobuda zahteva prepoved vožnje s starimi tovornimi vozili v alpskem tranzitu

Za nastanek več kot četrtine emisije delcev in 15 % dušikovih oksidov so "odgovorni" tovornjaki razreda Euro 0. Zamenjava teh vozil, ki v celotni strukturi dosegajo 9 %, s sodobnimi vozili razreda Euro 3 bi pomenila 8-odstotno zmanjšanje dušikovih oksidov in 21-odstotno zmanjšanje delcev, ugotavlja raziskava o obsegu prometa prek Gottharda, ki jo je bila naročila Alpska pobuda. Ta zato zahteva takojšnjo prepoved vožnje s tovornimi vozili Euro 0 na vseh tranzitnih oseh v Alpah, kot jo že nekaj časa poznajo v francosko-italijanskih predorih v Alpah Mont Blanc in Fréjus.

Vir: <http://www.alpeninitiative.ch> (de/fr/it)

Prireditve – več na www.alpMedia.net

Jesenski del 52. mednarodnega festivala gorskih, pustolovskih in raziskovalnih filmov "Città di Trento": **Dolomithica 2004**. Bolzano/Bozen (Italija), 3. 9.-3. 10. 2004. Več informacij na spletnem naslovu: <http://www.mountainfilmfestival.trento.it> (it), http://www.alpenverein.at/portal/hp-termin.asp?fdnr_Termin=13245 (de), <http://www.primanext.it/news/stories.php?story=04/08/01/8149857> (it)

28. seja Stalnega odbora Alpske konference. Bolzano/Bozen (Italija), 27.-29. 9. 2004. Več informacij na spletnem naslovu: <http://www.alpenkonvention.org> (de/fr/it/sl)

Letni kongres Švicarske akademije tehničnih znanosti: **Trajnostna energetska oskrba – poti do trajnostnega zagotavljanja in rabe energije**. Lausanne (Švica), 30. 9. 2004. Več informacij na spletnem naslovu: http://www.satw.ch/D/news/events/SATW%20Flyer%20JT%2004_final.pdf (de/fr)

Izmenjava med znanostjo in prakso: **Tegernseejski dnevi turizma 2004**. Tegernsee (Nemčija), 27.-30. 9. 2004. Organizirata Univerza v Regensburgu, Kreissparkasse Miesbach-Tegernsee. Več informacij na spletnem naslovu: http://www.uni-regensburg.de/Fakultaeten/phl_Fak_III/Geographie/wirtgeo/forschung/projekte/ttt/index.html (de)

Mednarodni akcijski dan Evropske prometne pobude (ITE): **Tranzit tovornih vozil čez Evropo: kdo pa bo plačal račun?** Alpi, Vogezi in Pireneji, 2. 10. 2004. Več informacij na spletnem naslovu: <http://www.ite-euro.com/de/action2004.htm> (de)

Nadaljevalni tečaj v okviru Šole ekoloških potovanj 2004: **Pravičnost v turizmu. Socialno in okoljsko sprejemljiv turizem**. Retz (Avstrija), 11.-14. 10. 2004. Organizira respect – inštitut za integrativni turizem in razvoj.

Več informacij na spletnem naslovu: <http://www.respect.at> (de)

Saj ni res, pa je...

... da je Bettina Springer, mlada švicarska kmetovalka, na tržišče vpeljala vrsto mleka, ki naj bi spodbujalo spanje. S pomočjo posebnega sistema osvetlitve se namreč v mleku zvišuje vsebnost melatonina. Ker kravje hleve do jutranje molže zatemnijo, se vsebnost tega hormona, ki spodbuja spanje, zviša v mleku tudi do petkrat. Melatonin nastaja pri vseh sesalcih v temi. Mleko prodajajo pod oznako ekološko mleko, za 2,5-decilitrsko stekleničko pa je treba odšteti 2,70 CHF. Tudi ena od semestralnih nalog, ki so jo opravili na Visoki šoli Wädenswil, obravnava vpliv različnih svetlobnih režimov na vsebnost melatonina v kravjem mleku...

Več informacij: <http://www.nachtmilch.ch> (de)